

Evaluering af grundkursus for nye bestyrelsesmedlemmer

December 2022

Indholdsfortegnelse

1. Indledning.....	3
2. Retsgrundlag.....	4
3. Resultater.....	6
3.1 Finanstilsynets spørgeskemaundersøgelse	6
3.1.1 Præsentation af spørgeskemaundersøgelsen	6
3.1.2 Hvor mange bestyrelsesmedlemmer har gennemført et grundkursus?	7
3.1.3 Har grundkurset været relevant og lærerigt og har det højnet det basale faglige vidensniveau i bestyrelsen?	8
3.1.4 Har grundkurset bidraget til en bedre forståelse for virksomhedens aktiviteter og risici og givet redskaber til håndtering heraf?.....	10
3.1.5 Har grundkurset højnet det faglige diskussionsniveau og givet alle bedre forudsætninger for at deltage i de kollektive drøftelser og være kritiske? 11	
3.1.6 Har grundkurset bidraget til et bedre samspil i bestyrelsen?.....	13
3.1.7 Øvrige bemærkninger fra bestyrelserne.....	13
3.1.8 Delkonklusion	17
3.2 Kursusudbydernes evalueringsskemaer.....	17
3.2.1 Kursusudbydernes evalueringsskemaer	17
3.2.2 Delkonklusion	20
4. Konklusion.....	20

1. Indledning

Det har siden 1. januar 2017 været et krav, at bestyrelsesmedlemmer i pengeinstitutter, realkreditinstitutter og forsikringsselskaber hurtigst muligt og senest 12 måneder efter deres indtræden i bestyrelsen skal gennemføre et grundkursus i de kompetencer, der er nødvendige for at varetage de forpligtelser og det ansvar, som det kræver at være bestyrelsesmedlem i de omfattede finansielle virksomheder. Kravet om grundkursus fremgår af § 64 b i lov om finansiel virksomhed og suppleres af bekendtgørelse nr. 1424 af den 29. november 2016 om grundkursus for medlemmer af bestyrelsen i pengeinstitutter, realkreditinstitutter og forsikringsselskaber (bekendtgørelsen).

Kravet blev indført på baggrund af Rangvid-udvalgets anbefalinger angående corporate governance. Rangvid-udvalget blev nedsat af regeringen i 2012 som følge af finanskrisen og konkluderede bl.a. i sin rapport i september 2013, at en af årsagerne til finanskrisen var, at pengeinstitutter var præget af dårlig ledelse bl.a. som konsekvens af, at bestyrelserne manglede de fornødne kompetencer til at kunne give den daglige ledelse et fagligt og ledelsesmæssigt modspil.¹ På denne baggrund blev det bl.a. anbefalet at indføre et pligtmæssigt kursusforløb for nye bestyrelsesmedlemmer.²

Som opfølgning på anbefalingen i Rangvid-udvalgets rapport blev der nedsat et udvalg, som fik til opgave at udarbejde forslag til rammerne for et grundkursus for bestyrelsesmedlemmer. Udvalget bestod af to medlemmer med teoretisk baggrund og otte medlemmer med praktisk erfaring med bestyrelsesarbejde, udpeget efter indstilling fra brancheorganisationerne og Finanstilsynet. Udvalget fremlagde i april 2016 en rapport indeholdende et forslag til rammer for grundkurset, som skulle sikre, at det samlede generelle kompetenceniveau i bestyrelserne blev højnet. Udvalget pegede i den forbindelse på, at en evaluering af ordningen forventeligt tidligst ville være mulig fem år fra bestemmelsens ikrafttræden den 1. januar 2017.

Kravet om bestyrelsesmedlemmers gennemførelse af et grundkursus har på nuværende tidspunkt været gældende i godt fem år. Finanstilsynet har derfor gennemført en undersøgelse og evaluering af ordningen for at vurdere, om grundkurset bidrager til at højne det samlede generelle kompetenceniveau i bestyrelserne. Evalueringen har samtidig givet Finanstilsynet anledning til at undersøge, om der er behov for at justere indholdet i grundkurserne.

For at foretage denne vurdering har Finanstilsynet udarbejdet en spørgeskemaundersøgelse, som en række udvalgte bestyrelser har besvaret kollektivt. Derudover har Finanstilsynets indhentet bestyrelsesmedlemmernes evalueringer af kursusudbydernes grundkurser, som anvendes som supplement i evalueringen.

¹ Rapporten om "Den finansielle krise i Danmark – årsager, konsekvenser og læring, Udvalget om finanskrisen årsager, den 18. september 2013, s. 41

² Rapporten om "Den finansielle krise i Danmark – årsager, konsekvenser og læring, Udvalget om finanskrisen årsager, den 18. september 2013, s. 44

2. Retsgrundlag

Det fremgår af § 64 b, stk. 1, i lov om finansiel virksomhed, at et medlem af bestyrelsen i et pengeinstitut, et realkreditinstitut eller et forsikringsselskab hurtigst muligt og senest 12 måneder efter indtræden i bestyrelsen skal gennemføre et grundkursus i de kompetencer, der er nødvendige for at varetage de forpligtelser og det ansvar, som kræves af bestyrelsesmedlemmer i den virksomhedstype, som den pågældende er indtrådt i. Bestemmelsen trådte i kraft den 1. januar 2017.

Hvis et bestyrelsesmedlems viden, faglige kompetence eller erfaring må anses for at være tilstrækkelig, kan Finanstilsynet undtage bestyrelsesmedlemmet fra at gennemføre et grundkursus, jf. § 64 b, stk. 2, i lov om finansiel virksomhed. Finanstilsynet kan endvidere i særlige tilfælde tillade, at et bestyrelsesmedlem gennemfører et grundkursus senere end 12 måneder efter medlemmets indtræden i bestyrelsen, jf. § 64, stk. 3, i lov om finansiel virksomhed.

Finanstilsynet har med hjemmel i § 64 b, stk. 4, i lov om finansiel virksomhed udstedt bekendtgørelse nr. 1424 af den 29. november 2016 om grundkursus for medlemmer af bestyrelsen i pengeinstitutter, realkreditinstitutter og forsikringsselskaber.

Bekendtgørelsen fastlægger, hvilke kompetenceområder et bestyrelsesmedlem skal modtage undervisning i. Disse kompetenceområder afspejler udvalgets konkrete forslag til undervisningsemner. Kompetenceområderne afhænger af, om bestyrelsesmedlemmet skal indtræde i en bestyrelse i et pengeinstitut, et realkreditinstitut eller et forsikringsselskab.

Bekendtgørelsen fastslår, at et medlem af bestyrelsen i et penge- eller realkreditinstitut skal gennemføre et grundkursus, som minimum indeholder følgende kompetenceområder:

- 1) Rammerne for bestyrelsens arbejde.
- 2) Rammerne for indretning af virksomheden.
- 3) Operationel risiko.
- 4) Hvidvaskforebyggelse.
- 5) It.
- 6) Finansiell rapportering og revision.
- 7) Kredit.
- 8) Markedsrisiko.
- 9) Kapitalkrav.
- 10) Likviditet.
- 11) Tilsynsdiamanten for pengeinstitutter.
- 12) Tilsynsdiamanten og de særlige rammer for realkreditinstitutter.³

Det er dog ikke et krav, at et bestyrelsesmedlem i et pengeinstitut skal modtage undervisning i nr. 12, jf. § 2, stk. 3, i bekendtgørelsen. Det er ligeledes ikke et krav, at et bestyrelsesmedlem i et realkreditinstitut skal modtage undervisning i nr. 11, jf. § 2, stk. 2, i bekendtgørelsen.

³ Bekendtgørelse om grundkursus for medlemmer af bestyrelsen i pengeinstitutter, realkreditinstitutter og forsikringsselskaber § 2

Et medlem af bestyrelsen i et forsikringsselskab skal gennemgøre et grundkursus, som minimum indeholder følgende kompetenceområder:

- 1) Rammerne for bestyrelsens arbejde.
- 2) Rammerne for indretning af virksomheden.
- 3) Operationel risiko.
- 4) Hvidvaskforebyggelse.
- 5) It.
- 6) Finansiell rapportering og revision.
- 7) Investeringsområdet og prudent person-princippet.
- 8) Betyggende grundlag og rimelig behandling af forsikringstagerne.
- 9) Kapitalgrundlag.
- 10) Solvenskapitalkrav og minimumskapitalkrav.
- 11) Vurdering af egen risiko og solvens.
- 12) Hensættelser for livsforsikringsselskaber.
- 13) Hensættelser for skadesforsikringsselskaber.
- 14) De særlige rammer for gruppe 2-forsikringsselskaber.⁴

Der gælder dog nogle undtagelser til kravene om kompetenceområder i § 3, stk. 2-5, i bekendtgørelsen afhængigt af typen af forsikringsselskab.

Kompetenceområderne er nærmere beskrevet i bekendtgørelsens bilag 1-18.

Et bestyrelsesmedlem kan ansøge Finanstilsynet om dispensation fra kravet om gennemførelse af et grundkursus, jf. § 12, stk. 1, 1. pkt., i bekendtgørelsen. Et bestyrelsesmedlems ansøgning om dispensation skal indeholde en beskrivelse af bestyrelsesmedlemmets viden, faglige kompetencer og erfaring samt en begrundelse for, hvorfor vedkommendes viden, faglige kompetencer og erfaring må anses for tilstrækkelig til at varetage hvervet som bestyrelsesmedlem i henholdsvis et pengeinstitut, et realkreditinstitut eller et forsikringsselskab uden gennemførelse af et grundkursus, jf. § 12, stk. 2, i bekendtgørelsen.

Finanstilsynet meddeler dispensation fra kravet, såfremt Finanstilsynet på baggrund af bestyrelsesmedlemmets ansøgning konkret vurderer, at den pågældendes viden, faglige kompetence eller erfaring må anses for at være tilstrækkelig til, at bestyrelsesmedlemmet kan undtages fra kravet.

Det er Finanstilsynets praksis, at Finanstilsynet kan give en delvis dispensation fra grundkursuskravet, hvis Finanstilsynet vurderer, at bestyrelsesmedlemmet har viden, faglig kompetence eller erfaring indenfor dele af kompetenceområderne i §§ 2 eller 3 i bekendtgørelsen men ikke opfylder alle læringsmålene indenfor de forskellige kompetenceområder.

Finanstilsynet kan som led i en dispensation fra selve kursusforløbet betinge, at bestyrelsesmedlemmet gennemfører anden undervisning godkendt af Finanstilsynet eller på anden måde tilegner sig viden om udvalgte kompetenceområder, jf. § 12, stk. 1, 2. pkt., i bekendt-

⁴ Bekendtgørelse om grundkursus for medlemmer af bestyrelsen i pengeinstitutter, realkreditinstitutter og forsikringsselskaber, § 3

gørelsen. I sådanne tilfælde giver Finanstilsynet en dispensation betinget af, at bestyrelsesmedlemmet gennemfører eksempelvis et internt introduktionskursus i de kompetenceområder, som Finanstilsynet vurderer, bestyrelsesmedlemmet ikke opfylder.

I praksis forekommer der tilfælde, hvor et bestyrelsesmedlem ikke har de fornødne dansk kundskaber til at gennemføre et af de dansksprogede godkendte grundkurser. Det er Finanstilsynets praksis, at Finanstilsynet meddeleler dispensation til ikke-dansktalende bestyrelsesmedlemmer i forhold til kravet om at gennemføre et grundkursus, hvis det vurderes, at disse ikke ville få udbytte af et grundkursus på dansk. Der afholdes p.t. ingen grundkurser på andre sprog end dansk. Finanstilsynets praksis er derfor, at et ikke-dansktalende bestyrelsesmedlems dispensation betinges af, at bestyrelsesmedlemmet gennemfører et internt introduktionskursus i den danske selskabsretlige struktur og de danske aktører samt områder, som er kendetegnet ved dansk særlovgivning. Denne praksis er i overensstemmelse med udvalgets anbefalinger. For at sikre større klarhed om denne praksis er der lagt op til, med et kommende lovforslag, at denne dispensationsmulighed fremgår direkte af loven.

3. Resultater

Evalueringen er baseret på besvarelser af en spørgeskemaundersøgelse fra bestyrelser fra en række pengeinstitutter, realkreditinstitutter og forsikringsselskaber, som gennemgås i afsnit 3.1. Evalueringen suppleres af dele af bestyrelsesmedlemmernes besvarelser af evalueringsskemaer udarbejdet af de enkelte kursusudbydere, som gennemgås i afsnit 3.2.

3.1 Finanstilsynets spørgeskemaundersøgelse

3.1.1 Præsentation af spørgeskemaundersøgelsen

Til brug for evalueringen har Finanstilsynet udarbejdet en spørgeskemaundersøgelse for at få et indblik i, hvad sektorens erfaring med grundkurset er i praksis, og om bestyrelserne selv mener, at den kollektive kompetence i bestyrelsen er blevet højnet som følge af grundkurset.

Finanstilsynet har sendt spørgeskemaundersøgelsen til 33 bestyrelser i pengeinstitutter, realkreditinstitutter og forsikringsselskaber med opfordring til at deltage. Ud af de 33 adspurgte bestyrelser, har 27 bestyrelser valgt at deltage i spørgeskemaundersøgelsen.

Spørgeskemaundersøgelsen indeholdt en række spørgsmål og udsagn, som bestyrelsen blev bedt om at forholde sig til og besvare kollektivt. Svarene indeholder dermed refleksioner fra både bestyrelsesmedlemmer, som har gennemført et grundkursus, og bestyrelsesmedlemmer, som ikke har gennemført et grundkursus, enten som følge af at de har fået dispensation, er indtrådt i bestyrelsen før kravet trådte i kraft, eller fordi 12-månedersfristen endnu ikke er udløbet for det pågældende bestyrelsesmedlem.

Spørgeskemaundersøgelsen indeholdt 12 spørgsmål og udsagn. De to første spørgsmål skulle besvares med et antal, mens de næste otte udsagn skulle besvares på en skala fra *helt uenig*, *delvis uenig*, *delvis enig* til *helt enig*. Endelig var der to fritekstspørgsmål, hvor bestyrelserne kunne komme med øvrige bemærkninger:

Nr.	Spørgsmål og udsagn
1.	Hvor mange bestyrelsesmedlemmer er tiltrådt efter den 1. januar 2017?
2.	Hvor mange af de bestyrelsesmedlemmer, der er tiltrådt efter den 1. januar 2017, har deltaget på et af de af Finanstilsynets godkendte grundkurser?
3.	Gennemførelse af et grundkursus er relevant og lærerigt for nye bestyrelsesmedlemmer.
4.	Grundkurset har bidraget til, at det basale faglige vidensniveau i bestyrelsen er højnet.
5.	Grundkurset har givet bestyrelsen en bedre forståelse for virksomhedens aktiviteter og de risici, der er forbundet hermed.
6.	Grundkurset har givet bestyrelsen flere redskaber til at kunne håndtere virksomhedens aktiviteter og de risici, der er forbundet hermed.
7.	Grundkurset har bidraget til, at alle medlemmer af bestyrelsen har bedre forudsætninger for at deltage aktivt i de kollektive drøftelser.
8.	Grundkurset har højnet det faglige diskussionsniveau i bestyrelsen.
9.	Grundkurset har bidraget til, at bestyrelsen har bedre forudsætninger for at forholde sig kritisk til det materiale, den forelægges.
10.	Grundkurset har bidraget til et bedre samspil i bestyrelsen.
11.	Har bestyrelsen nogle bemærkninger til kravet om gennemførelse af grundkursus generelt?
12.	Har bestyrelsen nogle øvrige bemærkninger, herunder eventuelle tilføjelser til de lovpligtige kompetenceområder indeholdt i grundkurset?

Som anført er bestyrelsen blevet anmodet om at besvare spørgsmålene kollektivt. Der kan dog være en risiko for, at nogle bestyrelser ikke har besvaret undersøgelsen samlet, eller at bestyrelserne ikke har givet rum til at diskutere, hvilke svar de skulle afgive. Dette vil medføre, at svarene ikke udtrykker bestyrelsens kollektive vurdering og dermed ikke er tilstrækkeligt nuanceret. I evalueringen har Finanstilsynet dog lagt til grund, at besvarelserne repræsenterer bestyrelsernes samlede vurdering.

3.1.2 Hvor mange bestyrelsesmedlemmer har gennemført et grundkursus?

Spørgsmål	Antal
1. Hvor mange bestyrelsesmedlemmer er tiltrådt efter den 1. januar 2017?	165
2. Hvor mange af de bestyrelsesmedlemmer, der er tiltrådt efter den 1. januar 2017, har deltaget på et af de af Finanstilsynets godkendte grundkurser?	128

Det fremgår af besvarelserne, at der i alt er indtrådt 165 bestyrelsesmedlemmer i bestyrelserne efter kravet om grundkursus trådte i kraft den 1. januar 2017. Det fremgår også, at i alt 128 bestyrelsesmedlemmer har gennemført et af Finanstilsynets godkendte grundkurser. I undersøgelsen bemærker bestyrelserne, at ikke alle bestyrelsesmedlemmer har gennemført grundkurset, da de eksempelvis har fået dispensation, jf. § 64 b, stk. 2, i lov om finansiel virksomhed, eller fordi 12-månedersfristen endnu ikke er udløbet.

3.1.2.1 Finanstilsynets bemærkninger

Af ovenstående fremgår, at der er indtrådt 165 bestyrelsesmedlemmer efter den 1. januar 2017, men at kun 128 af disse har gennemført et grundkursus. Godt 20 pct. af de tilrådte bestyrelsesmedlemmer har altså ikke gennemført kurset. Reglerne giver mulighed for at ansøge om dispensation, hvis man allerede har opnået de nødvendige kompetencer, f.eks. ved tidligere at have siddet i bestyrelsen i et pengeinstitut, realkreditinstitut eller forsikrings-selskab. Det er ikke usædvanligt, at et bestyrelsesmedlem, der vælges til en finansiel virksomhed, tidligere har siddet i bestyrelsen i en anden finansiel virksomhed. Der vil derfor være en række bestyrelsesmedlemmer, der har fået dispensation fra at gennemføre et grundkursus, jf. § 64 b, stk. 2, i lov om finansiel virksomhed. Der kan desuden være bestyrelsesmedlemmer, hvor 12-månedersfristen endnu ikke er udløbet.

Formålet med denne evaluering er ikke at påse, om alle bestyrelsesmedlemmer har gennemført det lovpligtige grundkursus eller har fået dispensation. Spørgsmålet er således taget med i undersøgelsen for at se, hvor mange bestyrelsesmedlemmer der har erfaring med grundkurset, da denne erfaring danner grundlaget for evalueringen.

3.1.3 Har grundkurset været relevant og lærerigt og har det højnet det basale faglige vidensniveau i bestyrelsen?

Udsagn	Helt enig	Delvis enig	Delvis uenig	Helt uenig	I alt
3. Gennemførelse af et grundkursus er relevant og lærerigt for nye bestyrelsesmedlemmer.	24	3	0	0	27
4. Grundkurset har bidraget til, at det basale faglige vidensniveau i bestyrelsen er højnet.	18	9	0	0	27

Det fremgår af ovenstående, at alle 27 bestyrelser har svaret "Helt enig" eller "Delvis enig" til spørgsmål 3 og 4, mens ingen har svaret "Delvis uenig" eller "Helt uenig".

Mange bestyrelser har bemærket til besvarelsene, at grundkurset giver en bred afdækning af relevante emner og et godt indblik i bestyrelsesarbejdet. Flere bestyrelser bemærker, at den finansielle sektor er et fagligt kompliceret område, og at der er grænser for, hvor dybt man kan gå på et grundkursus.

En række bestyrelser har bemærket, at der er stor forskel på deltagernes bestyrelseserfaring, og at grundkurset særligt er relevant og lærerigt for bestyrelsesmedlemmer uden forudgående relevant erfaring. Nogle har derfor foreslået at dele kurset op for bestyrelsesmedlemmer med erfaring og bestyrelsesmedlemmer uden erfaring. Andre bestyrelser anfører, at bestyrelsesmedlemmers forskellige forudsætninger skaber dynamik i en bestyrelse, men at det i uddannelsesmæssig sammenhæng kan gøre det svært at sammensætte programmet optimalt.

Nogle har bemærket, at det er relevant for nye bestyrelsesmedlemmer at deltage på grundkurset hurtigst muligt efter indtræden i bestyrelsen. Andre har påpeget, at det giver stor

værdi, at bestyrelsesmedlemmerne inden deltagelse på grundkurset allerede har deltaget på nogle bestyrelsesmøder.

Nogle bestyrelser bemærker også, at det er væsentligt, at kurset afholdes fysisk, så der er mulighed for sparring med andre bestyrelsesmedlemmer og underviserne, og at sammenlægningen af medlemmer fra forskellige institutter giver gode perspektiver. Desuden giver muligheden for at skabe netværk i pauserne på tværs af deltagerkredsen et godt udbytte.

Flere bestyrelser svarer, at grundkurset har bidraget til et øget vidensniveau i bestyrelsen, og at det højner kompetencerne. Andre svarer, at vidensniveauet primært højnes blandt de mindst sektorerfarne bestyrelsesmedlemmer. Endeligt har nogle svaret, at kurset skaber et fundament, men at det samtidig kan være nødvendigt med efterfølgende undervisning i emnerne, for at nye bestyrelsesmedlemmer får et tilstrækkeligt fagligt vidensniveau.

3.1.3.1 Finanstilsynets bemærkninger

Hensigten med grundkurset er at give et generelt overblik og klæde bestyrelsesmedlemmerne bedre på til at indgå i bestyrelsesarbejdet gennem basal faglig kerneviden på området og kendskab til det ansvar, der gælder for bestyrelsesmedlemmer i finansielle virksomheder. Bestyrelsen udgør det øverste ledelsesorgan i en virksomhed og har det overordnede og strategiske ansvar for virksomheden. Bestyrelsen skal dels varetage den overordnede og strategiske ledelse af virksomheden med henblik på værdiskabelse, dels være med til at sikre at virksomheden drives forsvarligt og i overensstemmelse med gældende lovgivning. Det er derfor afgørende, at bestyrelsesmedlemmerne har et basalt vidensniveau og er bekendt med deres ansvar.

Finanstilsynet konstaterer, at bestyrelserne generelt vurderer, at grundkurset både er relevant og lærerigt samt bidrager til at højne det basale vidensniveau i bestyrelserne. Deres vurderinger giver derfor en indikation af, at det kollektive kompetenceniveau i bestyrelserne højnes som følge af grundkurset.

En del bestyrelser har bemærket, at der er stor forskel på bestyrelsesmedlemmernes erfaringer, og at grundkurset særligt giver udbytte til bestyrelsesmedlemmer med lidt eller ingen erfaring. Finanstilsynet bemærker i den forbindelse, at bestyrelsesmedlemmer med tilstrækkelig viden, faglig kompetence eller erfaring indenfor sektoren har mulighed for at søge om dispensation fra at gennemføre et grundkursus, jf. § 64 b, stk. 2, i lov om finansiel virksomhed.

Pengeinstitutter, realkreditinstitutter og forsikringsselskaber er ligesom øvrige finansielle virksomheder underlagt et omfattende regelsæt, fordi den finansielle sektor spiller en afgørende og betroet rolle i samfundet. Som konsekvens af dette har en bestyrelse for et pengeinstitut, et realkreditinstitut eller et forsikringsselskab en række forpligtelser og opgaver, der rækker udover, hvad der følger af de selskabsretlige regler. Det er derfor afgørende, at bestyrelsesmedlemmerne bliver klædt på til at indgå i bestyrelsesarbejdet.

Finanstilsynet forventer, at virksomhederne selv sikrer, at grundkurset suppleres af løbende uddannelse i virksomhedens individuelle forhold og øvrig uddannelse, der kan højne det fag-

lige vidensniveau yderligere. Dette skal ses i sammenhæng med bestyrelsernes selvevaluering. Den enkelte bestyrelse skal sikre, at dens medlemmer har tilstrækkelig kollektiv viden, faglig kompetence og erfaring til at kunne forstå virksomhedens aktiviteter og de hermed forbundne risici, jf. § 64 e i lov om finansiel virksomhed. Desuden er det en del af effektiv virksomhedsstyring at afsætte de personalemæssige og økonomiske ressourcer, der er nødvendige for at sikre tilstrækkelige muligheder for introduktions- og efteruddannelseskurser til medlemmer af bestyrelsen og direktionen, jf. § 71, stk. 1, nr. 9, i lov om finansiel virksomhed.

3.1.4 Har grundkurset bidraget til en bedre forståelse for virksomhedens aktiviteter og risici og givet redskaber til håndtering heraf?

Udsagn	Helt enig	Delvis enig	Delvis uenig	Helt uenig	I alt
5. Grundkurset har givet bestyrelsen en bedre forståelse for virksomhedens aktiviteter og de risici, der forbundet hermed.	17	9	1	0	27
6. Grundkurset har givet bestyrelsen flere redskaber til at kunne håndtere virksomhedens aktiviteter og de risici, der er forbundet hermed.	13	12	1	1	27

Det fremgår af besvarelsene, at 27 bestyrelser er "Helt enig" eller "Delvis enig" i udsagn 5, mens en enkelt bestyrelse har svaret "Delvis uenig". Til udsagn 6 har 25 svaret "Helt enig" eller "Delvis enig", mens to har svaret "Delvis uenig" eller "Helt uenig".

Som bemærkninger til besvarelsene har bestyrelserne bl.a. skrevet, at kurset kan bidrage til at give en indsigt i de almene risici, mens indsigt i virksomhedens konkrete aktiviteter og risici kun i begrænset omfang kan opnås på et kursus. Bestyrelserne bemærker i øvrigt, at indsigt i virksomhedens aktiviteter og risici bedre opnås gennem virksomhedsspecifik onboarding og på bestyrelsesmøder i virksomheden. Andre bestyrelser bemærker, at deres bestyrelsesmedlemmer generelt har langvarig baggrund i den finansielle sektor og dermed grundlæggende en god forståelse for risici forbundet med finansielle virksomheder. Endeligt bemærker bestyrelserne, at kurset ikke er virksomhedsspecifikt.

Nogle skriver, at forståelsen er det primære udbytte. Kurset har givet indsigt i at kunne håndtere virksomhedens aktiviteter og risici, men det giver ikke konkrete redskaber til håndteringen heraf. Andre bestyrelser svarer, at kurset gennemgår en række styringsredskaber og metoder, som kan bruges til at håndtere aktiviteter og risici.

3.1.4.1 Finanstilsynets bemærkninger

En klar overvægt af bestyrelserne vurderer, at grundkurset har givet bestyrelsesmedlemmerne en bedre forståelse for virksomhedens aktiviteter og risici samt givet flere redskaber til at håndtere disse. Det er vigtigt, at grundkurset medvirker til at give nye bestyrelsesmedlemmer en forståelse for og værktøjer til, hvordan et pengeinstitut, realkreditinstitut eller forsikringssselskabs risici og væsentlige aktiviteter håndteres. Det er således positivt, at en overvægt af de deltagende bestyrelser har den oplevelse af kurset.

Finanstilsynet bemærker, at grundkurset giver en god introduktion til en virksomheds aktiviteter og risici i sektoren, f.eks. indblik i det omfattende regelsæt, men at grundkurset bør suppleres af en intern gennemgang af virksomhedens aktiviteter og risici. Det skal altid afvejes, hvor omfangsrigt grundkurset bør være i forhold til ressourceforbrug og omkostninger.

Det er positivt, at bestyrelserne vurderer, at grundkurset bidrager til en bedre forståelse af bestyrelsesarbejdet og væsentlige emner i sektoren, og at bestyrelserne generelt oplever at få en bedre forståelse for virksomhedens aktiviteter og risici. Det medfører, at bestyrelsesmedlemmerne bliver mere robuste og bedre i stand til at vurdere det materiale, som bestyrelsen skal behandle, og i højere grad kan udfordre direktionen.

Det er ikke overraskende, at bestyrelserne vurderer udsagn 5 mere positivt end udsagn 6, og at bestyrelserne oplever, at kurserne giver en større værdi i forhold til den generelle forståelse end til de virksomhedsspecifikke risici. Dette ligger i grundkursets natur.

3.1.5 Har grundkurset højnet det faglige diskussionsniveau og givet alle bedre forudsætninger for at deltage i de kollektive drøftelser og være kritiske?

Udsagn	Helt enig	Delvis enig	Delvis uenig	Helt uenig	I alt
7. Grundkurset har bidraget til, at alle medlemmer af bestyrelsen har bedre forudsætninger for at deltage aktivt i de kollektive drøftelser.	18	8	1	0	27
8. Grundkurset har højnet det faglige diskussionsniveau i bestyrelsen.	12	11	3	1	27
9. Grundkurset har bidraget til, at bestyrelsen har bedre forudsætninger for at forholde sig kritisk til det materiale, den forelægges.	16	11	0	0	27

Som det fremgår ovenfor, har 26 bestyrelser svaret "Helt enig" eller "Delvis enig" til udsagn 7, mens kun én har svaret "Delvis uenig". Til udsagn 8 har 23 svaret "Helt enig" eller "Delvis enig", mens fire har svaret "Delvis uenig" eller "Helt uenig". Alle 27 bestyrelser har svaret "Helt enig" eller "Delvis enig" til udsagn 9.

Bestyrelserne har bl.a. bemærket, at bestyrelsen som helhed har bedre forudsætninger for at deltage aktivt i drøftelserne på bestyrelsesmøderne, efter at nogle bestyrelsesmedlemmer har gennemført et grundkursus, og at nye bestyrelsesmedlemmer føler sig bedre rustet til at deltage i drøftelserne i bestyrelsen. En bedre forståelse for bestyrelsesarbejdet har gjort det lettere at deltage aktivt i drøftelserne, men den grundlæggende forudsætning for dette er relationerne internt i bestyrelsen. Nogle bemærker, at grundkurset bidrager til, at nye bestyrelsesmedlemmer hurtigere kan deltage aktivt i dialogen, og at bestyrelsernes drøftelser bliver bedre, samt at øget viden giver bedre drøftelser. Kurset højner det fælles niveau og bidrager til hurtigere oplæring i branchens struktur, arbejdsgange og sammenhænge. Den interne onboarding i virksomheden er dog fortsat også vigtig for at opnå forudsætninger for at deltage aktivt i bestyrelsesarbejdet.

Flere bestyrelser har bemærket, at det faglige diskussionsniveau i bestyrelserne allerede var højt, men at grundkurset har sikret en bredere deltagelse. Bestyrelserne bemærker også, at grundkurset bidrager til at løfte fagligheden, men at især medlemmernes kompetencer fra andre og tidligere hverv bidrager til et højt diskussionsniveau. Bestyrelsesmedlemmerne har på kurset desuden fået en forståelse af, hvornår og hvordan undrende spørgsmål kan stilles til den daglige ledelse. En række bestyrelser, som har valgt svarmuligheden "Delvis enig", har tilføjet en bemærkning om, at grundkurset ikke har højnet diskussionsniveauet, men at de bestyrelsesmedlemmer, som har gennemført et grundkursus, har fået et hurtigere indblik i fagområdet og forståelse af grundforudsætningerne for bestyrelsesarbejdet, som bidrager til at skabe de rette forudsætninger for kvalificerede diskussioner.

Bestyrelserne har bemærket, at grundkurset har givet bestyrelsesmedlemmerne modet til at stille spørgsmål og forholde sig kritisk. Nogle har bemærket, at grundkurset ikke sikrer dette alene, men at erfaring og kompetencer fra tidligere stillinger og hverv også har betydning. Nogle bestyrelser svarer, at grundkurset har tydeliggjort ansvaret i bestyrelsesarbejdet, f.eks. i forhold til pligten til at sige til og fra og forholde sig kritisk. Nye bestyrelsesmedlemmer er på grundkurset blevet hurtigere og bedre klædt på til at forholde sig kritisk til bestyrelsesmateriale, stille relevante spørgsmål til organisationen og udfordre den daglige ledelse. Nogle bestyrelser bemærker i øvrigt, at øget faglig viden giver bedre grundlag for at forholde sig kritisk til det materiale, der skal behandles.

3.1.5.1 Finanstilsynets bemærkninger

En klar overvægt af bestyrelserne vurderer, at grundkurset har bidraget til, at alle bestyrelsesmedlemmerne har opnået bedre forudsætninger for at deltage aktivt i drøftelserne på bestyrelsesmøderne. Desuden vurderes det, at grundkurset har højnet det faglige diskussionsniveau i bestyrelserne.

Nogle bestyrelser oplyser, at grundkurset har højnet niveauet i bestyrelsens diskussioner, men at det bør suppleres af intern undervisning i virksomheden som en vigtig forudsætning for en aktiv deltagelse af alle medlemmer i bestyrelsesarbejdet. Finanstilsynet konstaterer også, at ti bestyrelser har bemærket, at de ikke mener, at grundkurset i sig selv har højnet diskussionsniveauet. Størstedelen af bestyrelserne vurderer dog, at de bestyrelsesmedlemmer, der har gennemført et grundkursus, har fået et hurtigt indblik i sektoren. En bestyrelse har svaret, at det primært er medlemmernes kompetencer fra andre og tidligere hverv, der er afgørende for at bidrage til diskussioner på højt niveau. Finanstilsynet vurderer, at erfaring er afgørende for et højt fagligt diskussionsniveau, men at et tidligt og grundigt indblik i sektoren giver alle medlemmerne mulighed for hurtigere at kunne bidrage til de faglige diskussioner.

Det er positivt, at flere bestyrelser vurderer, at grundkurset bidrager til, at bestyrelsesmedlemmerne hurtigere bliver klædt på til at kunne forholde sig kritisk til materiale, der skal behandles og stille de relevante spørgsmål til organisationen. Det bidrager til at sikre, at bestyrelserne udfylder sin rolle og træffer forsvarlige og effektive beslutninger på et tilstrækkeligt oplyst grundlag. Flere bestyrelser bemærker dog, at grundkurset skal suppleres af erfaring, for at bestyrelserne har de bedst mulige forudsætninger for at være kritiske overfor det materiale, der bliver forelagt.

Finanstilsynet vurderer, at bestyrelsesmedlemmerne gennem grundkurset hurtigere får faglig viden og kendskab til den finansielle sektor – særligt det ansvar og de forpligtelser, der følger med rollen som bestyrelsesmedlem i en finansiell virksomhed, og som går ud over de sædvanlige selskabsretlige forpligtelser. Finanstilsynet vurderer også, at grundkurset bidrager til, at bestyrelsesmedlemmerne byder ind i diskussionerne i bestyrelsen. Der synes dog ikke at være enighed i besvarelserne om, *hvordan* grundkurset bidrager til dette. Det er naturligt, at vurderingen af, hvor gode forudsætninger man indtræder med i en bestyrelse, afhænger af den pågældendes erfaring. Grundkurset sikrer dog et basalt vidensniveau for bestyrelsesmedlemmer, som bidrager til, at alle kan deltage aktivt i bestyrelsesarbejdet.

3.1.6 Har grundkurset bidraget til et bedre samspil i bestyrelsen?

Udsagn		Helt enig	Delvis enig	Delvis uenig	Helt uenig	I alt
10.	Grundkurset har bidraget til et bedre samspil i bestyrelsen.	9	15	3	0	27

Til udsagn 10 har 24 svaret "Helt enig" eller "Delvis enig", mens tre har svaret "Delvis uenig".

Nogle bestyrelser bemærker, at hvis bestyrelsesmedlemmerne i samme institut havde været på grundkurset sammen, ville det formentligt betyde noget for samspillet. Andre bemærker, at de altid har haft et godt samarbejde, men at de bestyrelsesmedlemmer, der har gennemført grundkurset, er bedre klædt på og knap så hæmmede, som uerfarne bestyrelsesmedlemmer ellers ofte er. Nogle bestyrelser bemærker i øvrigt, at samspillet forbedres af, at nye bestyrelsesmedlemmers kompetencer løftes hurtigere. Andre bemærker, at samspillet mere grundlæggende handler om dynamikken og kemien i bestyrelsen. Mange bestyrelser peger på, at samspillet i bestyrelsen ville været godt, uanset om nogle bestyrelsesmedlemmer har været på grundkurset eller ej. Endeligt bemærker nogle, at kurset medfører, at alle kender de øvrige bestyrelsesmedlemmers grundlæggende viden om sektoren.

3.1.6.1. Finanstilsynets bemærkninger

Størstedelen af bestyrelserne vurderer, at grundkurset har bidraget til et bedre sammenspil i bestyrelsen. Det er afgørende, at der er en god dynamik og kemi i bestyrelsen. Det er derfor positivt, at mange bestyrelser vurderer, at samspillet er godt i bestyrelsen, uanset om bestyrelsesmedlemmer har været på grundkurset eller ej.

Finanstilsynet vurderer ud fra besvarelserne, at det bidrager til et godt samspil i bestyrelserne, at alle bestyrelsesmedlemmer har en grundforståelse for bestyrelsesarbejdet og sektoren. På den måde kan alle bestyrelsesmedlemmer bidrage i de fælles faglige diskussioner og i udførelsen af bestyrelsesarbejdet. Det har betydning for samspillet, at ingen bestyrelsesmedlemmer er passive på bestyrelsesmøderne men har mulighed for at deltage aktivt med basalt kendskab til sektoren. Det er derfor positivt, at bestyrelserne vurderer, at de mindre erfarne bestyrelsesmedlemmer, der har gennemført grundkurset, er bedre klædt på til at deltage i drøftelserne.

3.1.7 Øvrige bemærkninger fra bestyrelserne

Spørgeskemaundersøgelsen indeholder følgende to spørgsmål, hvortil bestyrelserne har mulighed for at give bemærkninger:

Spørgsmål	
11.	Har bestyrelsen nogle bemærkninger til kravet om gennemførelse af grundkursus generelt?
12.	Har bestyrelsen nogle øvrige bemærkninger, herunder eventuelle tilføjelser til de lovpligtige kompetenceområder indeholdt i grundkurset?

Flere bestyrelser har bemærket, at alle bestyrelsesmedlemmer – men særligt nye medlemmer uden sektorerfaring – har udbytte af kurset. Nogle bestyrelser peger på, at grundkurset har meget overordnet karakter og derfor ikke kan stå alene.

Nogle bestyrelser har svaret, at det er fornuftigt, at man med grundkurset sikrer en minimumsviden, da forudsætningerne for bestyrelsesarbejdet kan være meget forskellige blandt bestyrelsesmedlemmerne. Bestyrelserne svarer også, at grundkurset gør det lettere at træde ind og deltage i bestyrelsesarbejdet. Samtidig får deltagerne kendskab til sektorens begreber og indsigt i regulatoriske forhold på et overordnet niveau. Nogle bestyrelser har bemærket, at grundkurset giver en god generisk indsigt i bestyrelsesarbejdet i en finansiel virksomhed, som efterfølgende kan suppleres af løbende uddannelse i virksomhedens individuelle forhold.

En række bestyrelser har givet bemærkninger til de praktiske forhold. Nogle bemærker, at kurset med fordel kunne udbydes oftere om foråret, så medlemmerne har mulighed for at deltage hurtigst muligt, efter at de er tiltrådt. Nogle har bemærket, at kurset bør afholdes over flere dage. En bestyrelse i et forsikringsselskab foreslår, at kurset deles op i skadesforsikringsselskaber og livsforsikringsselskaber. Endelig peger nogle på, at grundkurset ikke bør afholdes virtuelt.

Flere bestyrelser svarer, at det giver kurset en stor værdi, hvis bestyrelsesmedlemmerne inden deltagelse har erfaring fra bestyrelsesmøder, da det bidrager til en bedre forståelse for materialet på uddannelsen. En bestyrelse foreslår derfor, at det bør overvejes, om tidsfristen på 12 måneder er for kort.

Flere bestyrelser foreslår, at det bør overvejes, om løbende efteruddannelse eller en overbygning bør være et krav, eller alternativt en mulighed, for bestyrelsesmedlemmerne. Flere bemærker i øvrigt, at det vil være nyttigt med en opfølgingsdag for deltagerne, når alle bestyrelsesmedlemmerne har fået mere erfaring med bestyrelsesarbejdet.

En bestyrelse bemærker desuden, at kurset er særligt godt for ikke-dansktalende bestyrelsesmedlemmer, som ikke nødvendigvis har erfaring med dansk lovgivning mv.

En række bestyrelser er kommet med forslag til tilføjelser til de lovpligtige kompetenceområder. En del har foreslået at tilføje et emne om ESG og bæredygtighed samt påpeget, at kurset bør opdateres løbende, så relevante områder altid er dækket.

Følgende emner er i øvrigt blevet foreslået som nye kompetenceområder, som bestyrelserne mener med fordel kan inddrages i kurset:

- Generelt bestyrelsesarbejde, herunder afvikling af bestyrelsesmøder, roller og ansvar.
- Fit & proper.
- God selskabsledelse.
- Ledelse, kompetencer, talenter, værdier, etik og moral.
- CSR.
- Medarbejdertrivsel.
- Kundeoplevelser, sundhed og samfundsansvar.
- IT-sikkerhed og cyberkriminalitet.
- Teknologi og digitalisering.
- Nye investeringsområder.
- Regnskabsforståelse og regnskabslære.
- Reassurance.
- Kontrolleret vækst.
- Omkostningsstyring.

Nogle bestyrelser har foreslået at modulopbygge kurset, så deltagerne selv kan vælge moduler indenfor de kompetenceområder, hvor de ønsker øget kompetence. Nogle har desuden foreslået, at grundkurset skræddersyes mere i forhold til deltagerne, eksempelvis afhængig af deres forudsætninger og virksomhedens størrelse.

3.1.7.1 Finanstilsynets bemærkninger

Størstedelen af bestyrelserne er generelt meget tilfredse med grundkurset og har givet udtryk for, at alle bestyrelsesmedlemmer har udbytte af kurset. De påpeger, at særligt bestyrelsesmedlemmer uden sektorerfaring opnår et stort udbytte af kurset. Hensigten med grundkurset er at give en introduktion til sektoren og bestyrelsesarbejdet. Det er derfor positivt, at særligt nye bestyrelsesmedlemmer uden sektorerfaring får udbytte af kurset. Bestyrelsesmedlemmer, der allerede har tilstrækkelig sektorerfaring, har mulighed for at søge Finanstilsynet om dispensation fra at gennemføre grundkurset, jf. § 64 b, stk. 2, i lov om finansiel virksomhed.

En række bestyrelser har givet forslag til tilføjelser til de lovpligtige kompetenceområder. Finanstilsynet vil på baggrund af denne evaluering vurdere, om der er behov for at tilpasse læringsmålene. Eksempelvis kan der være behov for at kompetenceområdet om rammerne for bestyrelsens arbejde konkretiseres henset til ønsket om at tilføje et kompetenceområde om generelt bestyrelsesarbejde. Der kan bl.a. være behov for at tydeliggøre bestyrelsens opgaver og ansvar. Derudover har bestyrelserne et klart ønske om at efteruddanne sig og løbende holde sig opdateret, særligt indenfor nye områder såsom ESG og bæredygtighed.

Finanstilsynet bemærker, at kursusudbyderne har mulighed for at tilpasse deres kursus, så det omfatter andre områder end dem, der fremgår af bekendtgørelsen, og at de også allerede gør det. Det er afgørende, at grundkurset følger med tiden, og det bør derfor også regelmæssigt overvejes, om nye relevante og aktuelle emner bør tilføjes til bekendtgørelsen.

Hvad angår ønsket om løbende efteruddannelse eller overbygning til grundkurset, vurderer Finanstilsynet ikke, at dette medfører behov for lovændringer. Formålet med grundkurset er at give et generelt indblik og klæde bestyrelsesmedlemmerne bedre på til at indgå i bestyrel-

sesarbejdet. Finanstilsynet forventer, at virksomhederne selv sikrer, at grundkurset suppleres af løbende uddannelse i virksomhedens individuelle forhold og øvrige relevante kurser. Dette er et krav efter § 71, stk. 1, nr. 9, i lov om finansiel virksomhed.

I forhold til forslaget på forsikringsområdet om at dele kurset op i ét for skadesforsikringsselskaber og ét for livsforsikringsselskaber vurderer Finanstilsynet ikke, at en sådan ændring vil være hensigtsmæssigt på nuværende tidspunkt. Dette skyldes, at hovedparten af emnerne oplistet i § 3 i bekendtgørelsen både er relevante for bestyrelsesmedlemmer i skadesforsikringsselskaber og livsforsikringsselskaber, med undtagelse af eksempelvis nr. 12 om hensættelser for livsforsikringsselskaber, nr. 13 om hensættelser for skadesforsikringsselskaber og nr. 14 om de særlige rammer for gruppe 2-forsikringsselskaber. Finanstilsynet anerkender også, at der er et kommercielt behov for, at der er en tilstrækkelig mængde deltagere til at udbyde det enkelte kursus.

Finanstilsynet bemærker, at nogle bestyrelser har tilkendegivet et ønske om, at deltagerne i højere grad skal kunne præge, hvilke kompetenceområder de ønsker undervisning i, samt at grundkurset skræddersys i forhold til deltagernes forudsætninger og størrelsen på det institut, hvori vedkommende er indtrådt som bestyrelsesmedlem for at målrette kurset. Målet med grundkurset er bl.a. at sikre, at bestyrelsesmedlemmer som minimum har kendskab til de kompetencer, som fremgår af bekendtgørelsen. Finanstilsynet bemærker, at det derfor ikke vil være hensigtsmæssigt, at et bestyrelsesmedlem selv kan vælge, hvilke af kompetenceområderne, de ønsker undervisning i. Der er derimod intet til hinder for, at det enkelte bestyrelsesmedlem, som ikke allerede er omfattet af kravet til gennemførelse af grundkursus, selvstændigt vælger at deltage på grundkurset, og derigennem målretter sin deltagelse efter egen interesse.

Grundkurset skal netop sikre, at bestyrelsesmedlemmer får en basis introduktion til de lovpligtige kompetenceområder, uanset hvilken størrelse institut, de skal sidde i. Kursusudbydernes kommercielle hensyn kan desuden tale imod, at grundkurset kan modulopbygges eller skræddersys, da kurset skal have en kritisk masse af deltagere, for at kurset kan udbydes. Finanstilsynet forventer, at den enkelte virksomhed sikre sig, at bestyrelsen efteruddannes, samt at den enkelte bestyrelse forstår den konkrete virksomheds aktiviteter og forbundne risici.

Finanstilsynet har også kendskab til større virksomheder, der får kursusudbydere til at skræddersy særlige grundkurser til deres bestyrelser. Finanstilsynet påpeger dog, at dette ikke fritager bestyrelsesmedlemmer fra at gennemføre det lovpligtige grundkursus.

Nogle bestyrelser ønsker, at grundkurset udbydes oftere om foråret, da mange bestyrelsesmedlemmer tiltræder i løbet af foråret og dermed ville få mulighed for at gennemføre grundkurset hurtigt herefter. Det er op til kursusudbyderne, hvornår de vil udbyde deres kurser, og der er som nævnt ovenfor også kommercielle hensyn for udbyderne. Finanstilsynet vil dog inddrage opfordringen i sin kommunikation med kursusudbyderne.

Finanstilsynet har desuden noteret, at visse bestyrelser ønsker fristen på 12 måneder forlænget, da det giver værdi til grundkurset, at bestyrelsesmedlemmerne allerede har fået en

vis erfaring med bestyrelsesarbejdet. Formålet med grundkurset er at introducere bestyrelsesmedlemmerne til bestyrelsesarbejdet og sektoren, og det har derfor værdi for bestyrelsen, at bestyrelsesmedlemmet har gennemført kurset snarest muligt efter sin indtræden i bestyrelsen. Finanstilsynet vil derfor ikke foreslå, at tidsfristen ændres.

3.1.8 Delkonklusion

Finanstilsynet konstaterer, at en klar overvægt af bestyrelserne vurderer, at de er "Helt enig" eller "Delvis enig" i alle udsagnene. Besvarelserne viser dermed, at bestyrelserne generelt mener, at grundkurset er både relevant og lærerigt, og at det bidrager til at højne det basale vidensniveau. Bestyrelserne vurderer derudover generelt, at grundkurset bidrager til, at bestyrelsesmedlemmerne får en bedre forståelse for virksomhedens aktiviteter og risici, samt i et vist omfang giver bestyrelsen redskaber til håndtering af disse.

Bestyrelserne vurderer generelt, at grundkurset har højnet det faglige diskussionsniveau og givet bestyrelsesmedlemmerne bedre forudsætninger for at deltage i drøftelserne på bestyrelsesmøder og til at forholde sig kritisk til materiale, den skal behandle. Bestyrelserne vurderer også, at grundkurset bidrager til et bedre samspil i den enkelte bestyrelse. Finanstilsynet konkluderer på det grundlag, at der generelt er stor tilfredshed med grundkurset blandt bestyrelserne.

Finanstilsynet vurderer på baggrund af besvarelserne, at det samlede generelle kompetenceniveau i bestyrelserne er blevet højnet som følge af grundkurset. Uerfarne bestyrelsesmedlemmer bliver bedre klædt på til at indgå i og deltage i bestyrelsesarbejdet, da de får en introduktion til sektoren og bestyrelsesarbejdet, og dermed får opbygget et vidensgrundlag, som de kan bygge videre på. De kan hurtigere bidrage til de faglige diskussioner og forholde sig kritisk til materiale til behandling og dermed påtage sig det ansvar, et bestyrelsesmedlem har. Dette er netop formålet med grundkurset baseret på læringen fra finanskrisen.

3.2 Kursusudbydernes evalueringsskemaer

3.2.1 Kursusudbydernes evalueringsskemaer

Grundkurserne for bestyrelsesmedlemmer i henholdsvis pengeinstitutter, realkreditinstitutter og forsikringsselskaber udbydes af en række kursusudbydere. Det er Finanstilsynet, som godkender kursusudbydere i henhold til § 8 i bekendtgørelsen. Finanstilsynet har på nuværende tidspunkt godkendt i alt fem kursusudbydere. Godkendelsesprocessen sikrer, at kursusudbydere har de rette forudsætninger og kvaliteter til at imødekomme formålet med grundkurset.

Det fremgår af § 10, stk. 1, i bekendtgørelsen, at kursusudbydere skal give bestyrelsesmedlemmerne mulighed for at evaluere deres grundkursus efter gennemførelse heraf, og at bestyrelsesmedlemmet som led i evalueringen skal tage stilling til, om de fastlagte læringsmål i bekendtgørelsens bilag 1-18 er opnået. Det fremgår af § 10, stk. 2, i bekendtgørelsen, at kursusudbydere skal opbevare bestyrelsesmedlemmernes evalueringer i mindst fem år efter deres gennemførelse af grundkurset eller gennemførelse af undervisning i kompetenceområdet. Det fremgår desuden af bestemmelsen, at kursusudbydere efter anmodning fra Finanstilsynet skal fremsende evalueringerne til Finanstilsynet.

Finanstilsynet har indhentet bestyrelsesmedlemmernes evalueringer fra kursusudbydere for perioden 2017-2021 med hjemmel i § 10, stk. 2, i bekendtgørelsen, med henblik på at bruge evalueringerne som supplement i evalueringen af grundkurset.

Finanstilsynet har modtaget materiale fra alle de godkendte kursusudbydere:

- CBS Bestyrelsesuddannelser
- Finanssektorens Uddannelsescenter
- Gensidig Forsikring
- Forsikringsakademiet
- Risk Map.

Der er ingen formkrav til, hvordan kursusudbydernes evalueringen skal udarbejdes i henhold til § 10, stk. 1, 1. pkt., i bekendtgørelsen. De deltagende bestyrelsesmedlemmer skal dog tage stilling til, i hvilket omfang de fastlagte læringsmål, jf. bilag 1-18, er opnået, jf. § 10, stk. 1, 2. pkt., i bekendtgørelsen. Kursusudbydernes evalueringer indeholder derfor spørgsmål til de fastlagte læringsmål, jf. bilag 1-18 i henhold til § 10, stk. 1, 2. pkt., i bekendtgørelsen. De indeholder derudover spørgsmål til øvrige emner, som kursusudbydere har valgt at inddrage i kurset.

Kursusudbydere har med evalueringerne fokus på, om kursusdeltagerne har været tilfredse med kurset og med underviserne. Evalueringerne har derimod ikke fokus på, om kursusdeltagerne mener, at grundkurset har opfyldt lovgivers mål. Kursusudbydernes evalueringer viser derfor f.eks. ikke, om bestyrelsesmedlemmerne vurderer, at deres vidensniveau er blevet højnet som følge af kurset. Fælles for udbydernes evalueringer er dog, at de indeholder et spørgsmål om bestyrelsesmedlemmernes overordnede vurdering af kurset.

Kursusudbydere har defineret deres spørgsmål om deltagerens overordnede vurdering på følgende måde:

Kursusudbydere for bestyrelsesmedlemmer i penge- og realkreditinstitutter:

Kursusudbyder	Spørgsmål	Svarmuligheder
CBS Bestyrelsesuddannelser	Samlet vurdering af grundkurset	Vurdér på en skala fra 1-5 (1 er lavest og 5 er højest)
Finanssektorens Uddannelsescenter	Samlet vurdering af grundkurset som helhed	Vurdér tilfredshed: 1. Ikke tilfreds 2. Mindre tilfreds 3. Neutral 4. Tilfreds 5. Meget tilfreds

Kursusudbydere for forsikringselskaber:

Kursusudbyder	Spørgsmål	Svarmuligheder
CBS Bestyrelsesuddannelser	Samlet vurdering af grundkurset	Vurdér på en skala fra 1-5 (1 er lavest og 5 er højest)

Forsikringsakademiet	Hvordan vurderer du din overordnede tilfredshed med uddannelsen?	Vurdér på en skala fra 1-6 (1 er lavest og 6 er højest)
Gensidig Forsikring	Emnerne var passende detaljerede og derfor føler jeg mig samlet set klædt på til at udføre mit hverv som bestyrelsesmedlem.	Vurdér på en skala fra 1-5/4 ⁵ (1 er lavest og 5/4 er højest)
Risk Map	Hvad er din overordnede vurdering af kurset?	Vurdér på en skala fra 1-5 (1 er lavest og 5 er højest)

Finanstilsynet har sammenstillet alle bestyrelsesmedlemmernes besvarelser af alle kursusudbydernes spørgsmål om medlemmernes overordnede vurdering af kurset. Det er ikke hensigten med denne evaluering at sammenligne eller rangordne de forskellige udbydere, men alene at vurdere, om kravet om gennemførelse af et grundkursus bidrager til et højere kompetenceniveau i bestyrelserne.

Finanstilsynet har oversat alle kursusudbydernes spørgsmål og svarmuligheder til følgende:

Spørgsmål	Svarmuligheder
Hvad er bestyrelsesmedlemmets samlede vurdering af kurset?	Vurdér på en skala fra 1-5 (1 er lavest og 5 er højest)

Kursusudbydernes svarmuligheder er blevet oversat til en skala fra 1 til 5 for at muliggøre en sammenstilling af besvarelserne på tværs af alle udbydere.

Finanstilsynet har sammenstillet alle bestyrelsesmedlemmernes besvarelser af alle kursusudbydernes spørgsmål om medlemmernes samlede vurdering. Herefter er gennemsnittet af besvarelserne beregnet. Beregningen er delt op i kursusudbydere for bestyrelsesmedlemmer i henholdsvis penge- og realkreditinstitutter og i forsikringsselskaber.

Beregningen viser, at bestyrelsesmedlemmerne generelt har været meget tilfredse med kurserne:

	Vurdering af kurset i gennemsnit ⁶
Kursusudbydere til bestyrelsesmedlemmer i penge- og realkreditinstitutter	4,5
Kursusudbydere til bestyrelsesmedlemmer i forsikringsselskaber	4,5

Sammenstillingen viser, at bestyrelsesmedlemmerne både for kursusudbydernes grundkurser for penge- og realkreditinstitutter og for forsikringsselskaber i gennemsnit har vurderet, at kurset på en skala fra 1 til 5 er **4,5** (den laveste score der er observeret er 3 for alle kursusudbydere, mens der samlet er 268, der har givet 5 ud af 513 besvarelser).

⁵ I 2017 og 2018 var skalaen 1-5. I 2019, 2020 og 2021 var skalaen 1-4.

⁶ Gennemsnittet er beregnet på følgende måde:

$$\text{Gennemsnit af bestyrelsesmedlemmers vurdering} = ((x*1)+(x*2)+(x*3)+(x*4)+(x*5)) / \text{antal besvarelser}$$

x udgør antallet af bestyrelsesmedlemmer, der har svaret hhv. 1, 2, 3, 4 eller 5.

Der er en række fejlkilder forbundet med ovenstående beregninger. Indledningsvis skal det bemærkes, at beregningerne er udarbejdet på baggrund af den data, som Finanstilsynet har modtaget fra kursusudbydere. Hvis der har været mangler i den modtagne data, vil manglerne have præget beregningerne. Besvarelsen af evalueringen af kursusudbydere er frivillig. Finanstilsynet er derfor opmærksom på, at ikke alle deltagere på grundkurset har valgt at evaluere.

Finanstilsynet har konstateret, at nogle kursusudbydere løbende har ændret i spørgsmålene undervejs i perioden. Det har medført, at Finanstilsynet har måttet konvertere skalaen for at kunne sammenligne.

På trods af de mulige fejlkilder vurderer Finanstilsynet, at der er stor tilfredshed hos bestyrelsesmedlemmerne med udbyttet af grundkurset. Finanstilsynet udleder af bestyrelsernes tilfredshed med grundkurset, at de har fået udbytte af deltagelsen på grundkursus.

3.2.2 Delkonklusion

På baggrund af ovenstående konkluderer Finanstilsynet, at bestyrelsesmedlemmerne generelt har været tilfredse med grundkurset, da bestyrelsesmedlemmerne i gennemsnit har vurderet, at kurset på en skala fra 1 til 5 var 4,5, hvor 1 er lavest og 5 er højest.

Besvarelsene viser bestyrelsesmedlemmernes individuelle tilfredshed med det konkrete grundkursus, som de har gennemført. Besvarelsene af kursusudbydernes evalueringerne forholder sig ikke specifikt til, hvorvidt kursusedtagerne vurderer, at grundkurset vil være med til at højne det samlede generelle kompetenceniveau.

Finanstilsynet vurderer dog, at besvarelsene alligevel er relevante i denne evaluering, da de viser, at bestyrelsesmedlemmerne individuelt vurderer, at kurset har været gavnligt, og at de dermed har fået udbytte af kurset. Dette må anses som en forudsætning for, at grundkurset har den ønskede effekt.

4. Konklusion

Kravet om gennemførelse af et grundkursus blev indført på baggrund af, at Rangvid-udvalget vurderede, at bestyrelsesmedlemmerne generelt manglede faglige kompetencer. Formålet med grundkurset er derfor at klæde nye bestyrelsesmedlemmer bedre på til at indgå i bestyrelsesarbejdet i sektoren. Denne evaluering viser, at grundkurset opfylder formålet.

Finanstilsynet konkluderer, at grundkurset har højnet det samlede generelle kompetenceniveau i bestyrelserne. Uerfarne bestyrelsesmedlemmer er blevet bedre klædt på til at indgå i bestyrelsesarbejdet, da de har fået en introduktion til sektoren og bestyrelsesarbejdet og dermed har opbygget et vidensgrundlag.

Bestyrelsernes samlede besvarelser viser, at bestyrelserne generelt vurderer, at grundkurset er relevant og lærerigt, og at det bidrager til at højne det basale vidensniveau. Besvarelsene viser også, at grundkurset bidrager til, at bestyrelsesmedlemmerne har en bedre forståelse

for virksomhedens aktiviteter og risici, og at det i et vist omfang har givet bestyrelsen redskaber til at håndtere disse. Det fremgår i øvrigt af bestyrelsesmedlemmernes individuelle besvarelser af kursusudbydernes egne evalueringer, at deres samlede vurdering af kurset var 4,5 på en skala fra 1 til 5, hvor 1 er lavest og 5 er højest. Både bestyrelsernes kollektive besvarelser af Finanstilsynets spørgeskemaundersøgelse og bestyrelsesmedlemmernes individuelle evalueringer af kursusudbydernes grundkurser viser at bestyrelsesmedlemmerne generelt har fået et fagligt udbytte af grundkurset. Det er Finanstilsynets vurdering, at bestyrelsesmedlemmernes faglige udbytte af grundkursus bidrager til, at det kollektive kompetenceniveau i bestyrelserne højnes.

Besvarelserne viser også, at bestyrelserne generelt vurderer, at grundkurset har højnet det faglige diskussionsniveau og givet bestyrelsesmedlemmerne bedre forudsætninger for at deltage i drøftelserne på bestyrelsesmøder og forholde sig kritisk til materiale under behandling. Endeligt tegner svarene et billede af, at grundkurset bidrager til et bedre samspil i bestyrelsen. Det er Finanstilsynets vurdering, at et stærkere fagligt diskussionsniveau bidrager til at styrke kompetenceniveauet blandt bestyrelsesmedlemmerne. Det skyldes, at hvert enkelt bestyrelsesmedlems forudsætninger for at deltage aktivt og undersøgende i bestyrelsesarbejdet eksempelvis overfor direktionen, styrkes. Alle bestyrelsesmedlemmer vil derfor i højere grad kunne bidrage i bestyrelsesarbejdet, hvilket medfører, at bestyrelsens kollektive kompetenceniveau højnes.

Det fremgår af bestyrelsernes bemærkninger, at bestyrelsesmedlemmer, som allerede har erfaring med sektoren og bestyrelsesarbejde, ikke på samme måde får øget deres kompetencer gennem grundkurset. Finanstilsynet bemærker dog, at formålet med grundkurset er at fungere som introduktion for nye bestyrelsesmedlemmer. Erfarne bestyrelsesmedlemmer har mulighed for at søge om dispensation, jf. § 64 b, stk. 2, i lov om finansiel virksomhed. Grundkurset sikrer, at de uerfarne bestyrelsesmedlemmer får et højere vidensniveau med bedre forudsætninger for at deltage aktivt i bestyrelsesarbejdet. Dette medfører, at det samlede kompetenceniveau i bestyrelserne højnes.

Grundkurset skal i øvrigt suppleres af intern undervisning i virksomheden og øvrig relevant undervisning. Den enkelte bestyrelse skal sikre, at dens medlemmer har tilstrækkelig kollektiv viden, faglig kompetence og erfaring til at kunne forstå virksomhedens aktiviteter og de hermed forbundne risici, jf. § 64 e i lov om finansiel virksomhed. Derudover er det en del af effektiv virksomhedsstyring at afsætte de personalemæssige og økonomiske ressourcer, der er nødvendige for at sikre tilstrækkelige muligheder for introduktions- og efteruddannelseskurser til medlemmer af både bestyrelsen og direktionen, jf. § 71, stk. 1, nr. 9, i lov om finansiel virksomhed.

Finanstilsynet konstaterer, at der er behov for at overveje, om kompetenceområderne opremset i §§ 2 og 3 i bekendtgørelsen fortsat er relevante, eller om der f.eks. kan være behov for at tilføje nye områder. En række bestyrelser er kommet med forslag til, hvilke emner der bør indgå. Flere bestyrelser har f.eks. foreslået at tilføje et emne som ESG og bæredygtighed. Det skal overvejes, hvordan det sikres, at kurset løbende bliver opdateret, så det dækker relevante emner. Det bør desuden overvejes efter forslag fra nogle bestyrelser, om grundkurset bør afholdes i moduler, så deltagerne kan vælge, hvilke kompetenceområder de særligt ønsker undervisning i. Endeligt bør det overvejes, om det er muligt at skræddersy grundkurset i forhold til deltagerne, så f.eks. deltagere med samme forudsætninger og fra

samme størrelse institutter deltager på kursus specifikt målrettet dem. Flere bestyrelser har bemærket, at det har betydning for udbyttet af kurset, at bestyrelsesmedlemmerne kan sparre og vidensdele på tværs af institutter.

Finanstilsynet forventer at inddrage kursusudbyderne i en kommende undersøgelse af opbygningen af grundkurset.

Samlet vurderer Finanstilsynet entydigt, at grundkurset har højnet det samlede kompetence-niveau i bestyrelserne, og at formålet med at indføre kravet således er blevet opfyldt.